

baculus pastoralis

Annum

Patrum

Archiepiscopio

Factumq; est cum benedixit illis, discessit ab eis, et ipsi
reuersti sunt in Hierusalē cū gaudio magno. Et in acti-
bus apostolorum ex prēcepto spiritus sancti Paulo et
Barnabē ab apostolis māus imposta est in episcopatū.
& sic missi sunt ad euāgelizandū. Porro quod episco-
pus non ab uno, sed a cunctis prouincialibus episcopis
ordinatur. Id propter hereses agnoscitur institutū, ne
aliquid contra fidem ecclesię unius tyrannica authori-
tas moliretur. Ideoq; ab oibus cōuenientibus instituit.
ut non minus a tribus presentibus, ceteris tamen con-
sentientibus testimonio litterarum. Huic autem dum
consecrat datur baculus, ut eius indicio subditā plebē
uel regat vel corrigat, vel infirmitates infirmorū susti-
neat. Datur et annulus, propter signum pontificalis
honoris, vel signaculum secretorum. Nam multa sunt
que ante carnaliū minusq; intelligentiū sensus occul-
tantes sacerdotes, quasi sub signaculo cadunt, ne indis-
gnis quibusq; dei sacramenta aperiantur.

DE ORDINE TRIPERTITO

EPISCOPORVM.

Ca. V.

Rdo autem episcoporum tripertitus est, id est
in patriarchis. Archiepiscopis, qui et metro-
politanī sunt, & in Episcopis. ΠΑΤΕΡΙΩΝ. Pa-
triarcha grēca lingua pater príncipum siue summus
patrum interpretatur, quia primum id est apostolicū
retinet locū. & ideo quod summo honore fungitur.
tali nomine censetur, sicut Archieps. Anthiochenus
episcopus, atq; Alexandrinus antistes. Ἀρχιεπίσκοπος
Archiepiscopus grēco uocabulo dicitur, quod sit sum-
mus uel princeps Episcoporum, tenet enim uicē apo-
stolicā, & presidet episcopis ceteris. Singlis enī priu-
cijs p̄minet, quorum auctoritate & doctrina ceteri sa-
cerdotes subiecti sunt, sine quibus reliquis ep̄is nihil
agere licet, nisi quod singulis in p̄pria parochia com-

mendatum est. Sollicitudo enim tocis prouincie ipsi
commissa est, et omnes superius designati ordines uno
eodemque uocabulo episcopi nominantur, sed priuato
nomine quidem utuntur, propter distinctionem potestatū
quam singulariter acceperunt. Metropolitanus autem
idem uocatur, eo quod presideat illi ciuitati, que ceteris
ciuitatibus in eadem prouincia constitutis quodammodo
mater sit. *Μητροπόλις*. Metropolis ergo grece mater
ciuitatum interpretat. Episcopatus autem uocabulum inde
dictum, quod ille qui super efficitur super intendat,
curam scilicet subditorum gerens. *σκοπίν*. Scopin enim
latine intendere dicitur. *επισκοπή*. Episcopi autem grece
latine speculatores siue super intendentis interpretantur.
Nam speculator est prepositus in ecclesia dictus, eo quod
speculetur atque propiciat populorum infra se positorum
mores et uitam, intimet unicuique actus suos, sicut dominus
ad Ezechielem dixit prophetam. *Et tu inquit fili homo*
speculatorum dedi te domini Israhel, audiens ergo
ex ore meo sermonem annuncias eis ex me. Si me
dicente ad impium morte morieris, non fueris locutus
ut se custodiat impius a via sua. ipse impius in uitestate
sua morietur, sanguinem autem eius de manu tua re-
quiram, et reliqua. Pontifex princeps sacerdotum est,
quasi via sequentium, ipse et summus sacerdos, ipse
pontifex maximus nuncupatur, ipse enim efficit sacer-
dotes atque leuitas, ipse omnes ordines ecclesiasticos
disponit, ipse quid unusquisque facere debeat ostendit.
Antistes
Archipos
Antistes
Archipos
Antistes autem idem dictus est, eo quod ante stet, pri-
mus enim est in ordine ecclesie, et supra se nullum ha-
bet sacerdotem. Sacerdos quidem nomen habet com-
positum ex greco et latino, quasi sacrum das. Dispensat
ergo mysteria celestia, fidelibus baptismum tradit cor-
pus et sanguinem Christi distribuit, et uerbum dei pre-
dicat. Sacerdos autem uocari potest, siue episcopus siue presbiter

Metropolis

Scopī

Pontifex

Antistes

Archipos

Corep. sacerdoti

Episcopi autem apostolorum uicem in ecclesia tenent sicut supra diximus. Et corepiscopi q[uo]d uicarij sunt episcoporum ad exemplum. lxx. seniorum constituti sunt. nec aliquid eis magis licet in ecclesia ordinare aut constitutere. nisi quantum eis concedit a legitimis episcopis. qui sedem & regimen integrum in ecclesijs obtinent. Ordinati sunt autem corepiscopi propter pauperum curam. qui in agris & villis cōsistunt. ne eis solatiū cōfirmatiōis deesset. Dicti sunt autem corepiscopi. quia de choro sunt sacerdotū. hi autem a solo episcopo ciuitatis cui adiacet ordinantur. sicut presbyteri.

presb.
apud C.

DEPRESBYTERIS .

Ca. VI.

Resbiterorum ordo exordium sumpsit a filiis ut dictum est Aaron. Qui enim sacerdotes in veteri testamento uocabantur. hi sunt qui nūc appellātur presbyteri. & qui tunc princeps sacerdotū nūc episcopus uocatur. Πρεσβύτερος. Presbyter enim grēce. latine senior interpretatur. Non pro etate autem uel decrepita senectute. sed propter honorē et dignitatē et doctrinā sapientiē quam acceperunt. presbyteri nominātur. sicut per sapientiam dicitur. gloria senum canicies. & item. canicies hominū prudētia est. Vnde & apud ueteres idem et episcopi & presbyteri fuerūt. quia illud nomen dignitatis est. hoc etatis. Et Paulus apostolus ad Titū scribens. huius inquit rei gratia reliquie Cretę. ut ea quę desunt corrigas. & constituas per ciuitates presbyteros. sicut ego tibi disposui. si quis sine crimine est unius uxoris viri. filios habens fideles. non in accusatione luxurię. aut non subditos. et statim subiungit. Oportet enim episcopum sine crimen ē esse. sicut dei dispensatorem. non superbum. nō iracundū. non uiolentum. nō percussore. & reliq[ue]. Et ad philippenses episcopis & diaconibus scribit. Cū una ciuitas

DEDIC

Eduardus nos
Lea. Luthe
episcopis
agil enim dñs & d
hanc sacerdos doce
naturam cultus grē
omnib[us] o[mni]b[us]
habet. coram Ario
ciuitates in templo
e[st] ab initio ipsi condic